

LAITILA NÄSTINRISTI NIKULA JA HIETALA

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Mirja Miettinen 1976

ARKOL-05. 64/11.4.2006

M

LAITILA Nästinristi

/ Nikula ja Hietala MJR 1000 00 0088

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Mirja Miettinen 1976

LAITILA NÄSTINRISTI Nikula ja Hietala MJR 1000 00 0088

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 1976 Mirja Miettinen

Kunta: Laitila
Kylä: Nästi ?
Tila: Nikula 1:17
Hietala ?
Maanomistajat:
Kiinteistötunnus
Peruskartta 1133 01 Nästi
Koordinaatit: P = 6755339 (Hietalan koordinaatit)
Y = 3218802
Z = 37,5 ymp
Kohde: Laitila Nästinristi MJR 1000 00 0088
Löydöt: KM 20149 :1-59 koekaivauslöydöt

Aikaisemmat löydöt alueelta:

KM 18114 tarkastuslöytöjä

Tutkimukset:

1970 Nästinristin alueen inventointi Mirja Koskimies
1976 fosfaattikartoitus Milton Nunez (liitteenä)

Koekaivaus 1976

V 1975 ja 1976 jatkettiin Nästinristin alueella maankäyttöpaineiden vuoksi asuinpaikan laajuuden selvittämistä v. 1970 tutkitun alueen (tilalla 6:39 Suutila) eteläpuoleisilla palstoilla (1:17 Nikula ja Hietala). Molemmilta alueilta oli v 1970 inventoinnissa saatu asuinpaikkalöytöjä, mutta etenkin alueen eteläosassa, jossa oli ehjää metsämaata, oli asuinpaikan laajuuden selvittämiseksi tehtävä koekuopitus.

Kaivaus, joka kesti viikon, tehtiin keväällä 1976 Museoviraston esihistorian toimiston varoin allekirjoittaneen johdolla. Alueelle mitattiin viisi kartoituslinjaa, neljä pohjois-etelä suunnassa ja yksi niitä vastaan kohtisuoraan tutkittavan alueen pohjoisosaan. Linjat mitattiin suoraan TVL:n laatimalle karttapohjalle. Tiukasta aikataulusta sekä puustosta johtuen linjoja tai kuoppien paikkoja ei tarkemmin vaaittu. Kuoppien korkeusasema selviää yleiskartasta.

Koekaivauksen tuloksien kokoaminen omaksi raportikseen on viivästynyt muiden virkatoimien takia. Aineisto on kuitenkin ollut käytettävissä mm. Nästinristin myöhemmissä tutkimuksissa.

Koekuoppia tehtiin yht 40 kpl, puuston vuoksi 10-20 m välein, paikoin vaihtelevammin. Kuopat olivat pääosaksi 1 x 1 m, osaksi n 0,5 x 0,5 m. Niitä kaivettiin turvekerroksen alta aluksi n.20-30 cm pelkoilla, pohjat lapioilla. Keskimääräinen löytösyvyys oli 15-30 cm. Yleensä löydöt alkoivat pian turpeen alta huuhtoutumiskerroksesta ja kaikkiaan kohtalaisen lähellä pintaa.

Havaintoja värjäytyneestä likamaasta ei tehty. Yleensä maan laatu oli karkeaa soraa tai paikoin hiekkaa, joissain kuopissa oli hiukan hiiltä, mutta kun sitä oli muuallakin turpeessa ja paikoin sen alla, kysymys oli ilmeisesti kaikkialla yleisesti tavattavista metsäpalojen jäljistä.

Koekuopista ei paljastunut selkeitä rakenteita. Kuitenkin kuopan 160/60S seinämässä näkyi mahdollinen pieni tulenpitopaikka/liesi, joka piirrettiin. Tästä kuopasta löytyi hiekkakivikiekon teelmä ja toisen kiekon katkelma, 14 hiekkakivi-iskosta, 19 porfyriitti-iskosta sekä 2 kvartsi-iskosta (KM 20148:20-24). Kuopassa 199/10 S kartoitettiin hajanaista kiveystä puhtaassa sorassa. Tämän kuopan löydöt olivat: 2 hiotun kiviesineen palaa, hiekkakivikiekko, 14 porfyri-iskosta, 7 kvartsi-iskosta, 3 kivilaji-iskosta, 1 siru palanutta luuta (KM 20148:28-33).

Koekuopista 25:ssä oli löytöjä, pääasiassa porfyri- ja hiekkakivi-iskoksia. Keramiikkaa löytyi vain yksi pala, kuopasta 199/20 S. Kuoppa on tutkimusalueen itä-kaakkoisosassa 39 ja 40 m korkeuskäyrien välillä. Tällä alueella olivatkin useimmat löydölliset koekuopat. Kaivauksen jälkeen kuopat peitettiin.

Lähes kaikkialla alueella oli todettavissa kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Selvästi erottuvaa kulttuurikerrosta ei todettu, mutta kuten v. 1970 kaivauksen yhteydessä oli voitu todeta, löytöjä oli myös puhtaalta vaikuttavassa maassa. Alueen pohjoisosaan oli muutamia laakeita, matalia asumuspainanteita muistuttavia muodostumia (ne tutkittiin 1980-1981), mutta etelämpää niitä ei havaittu. Mahdollisesti paikoin tiheänä kasvava mäntytaimikko esti niiden näkymisen, jos niitä olisi esim. Hietalan ympäristössä ollut.

Alimmat löydöt olivat n 37 m korkeudella, ylimmät alueen länsi-luoteisosassa, mäen eteläpäässä lähellä Krouvinnummen maantietä n 45 m korkeudella. Havainnoista päätellen, ja kun niitä vertaa v 1970 kaivauksen havaintoihin, on tutkimusalue Nikulan ja Hietalan mailla yhden ja saman laajan asuinpaikan reuna-alueita. Toisaalta alue on (tai oli 1976) huomattavalta osalta ehjää metsämaata, jossa asuinpaikkajäänteet ovat säilyneet, päinvastoin kuin pohjoisempana olevat asuinpaikan osat, joita on tuhoutunut hiekanotossa ja pintamaan kuorimisen yhteydessä runsaasti.

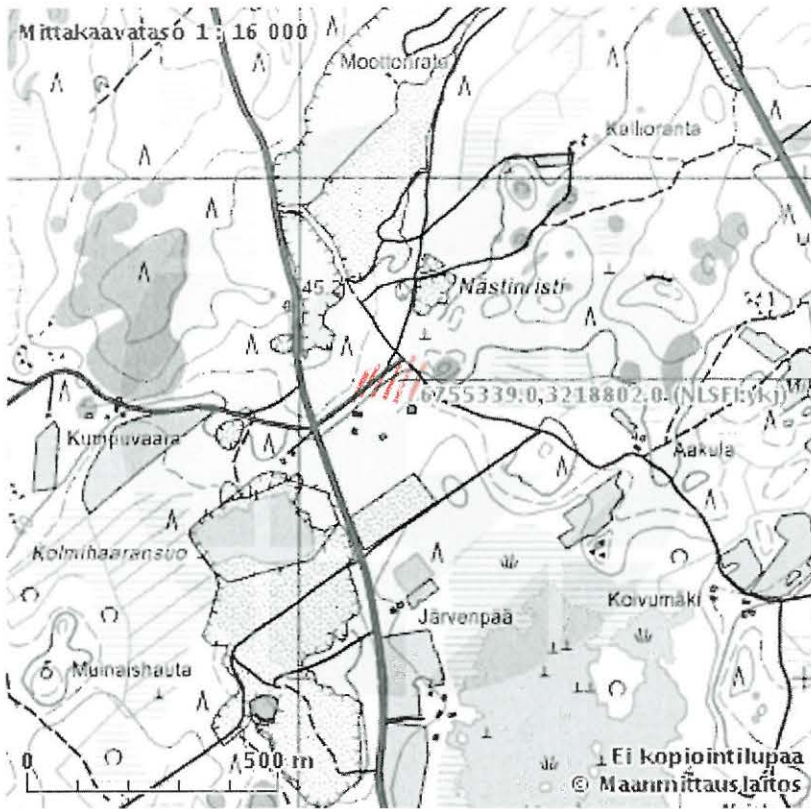
Koekuopista otetut maanäyteet analysoi Milton Nunez 1978. Niukka raportti ja yleiskartalle merkityt fosfaattiarvot ovat kertomuksen liitteinä. Raportin mukaan kaikki arvot ovat melko korkeita ja ne viittaavat Nunezin mukaan esihistorialliseen asutukseen.

H:gissä 29.3.2006

Mirja Miettinen

Kertomuksen liitteet.

peruskarttaote	1:20 000	s. 5
yleiskartta	1: 1000	s. 6
liesi/ koekuoppa 160/60S	1:10	s. 7
kiveys kuopasta 199/10S	1:10	s. 8
fosfaattiarvot yleiskarttapohjalla	1.1000	s. 9
Raportti fosfaattianalyysin tuloksista		s 10

KOEVIVAUS 1976

K. A. F. I. L. A. V. A. S. T. R. A. L. K. I. S. T. I.

Nikula RN:o 1¹⁷

A. 6

Koekaiवास
M. Miettinen 1976

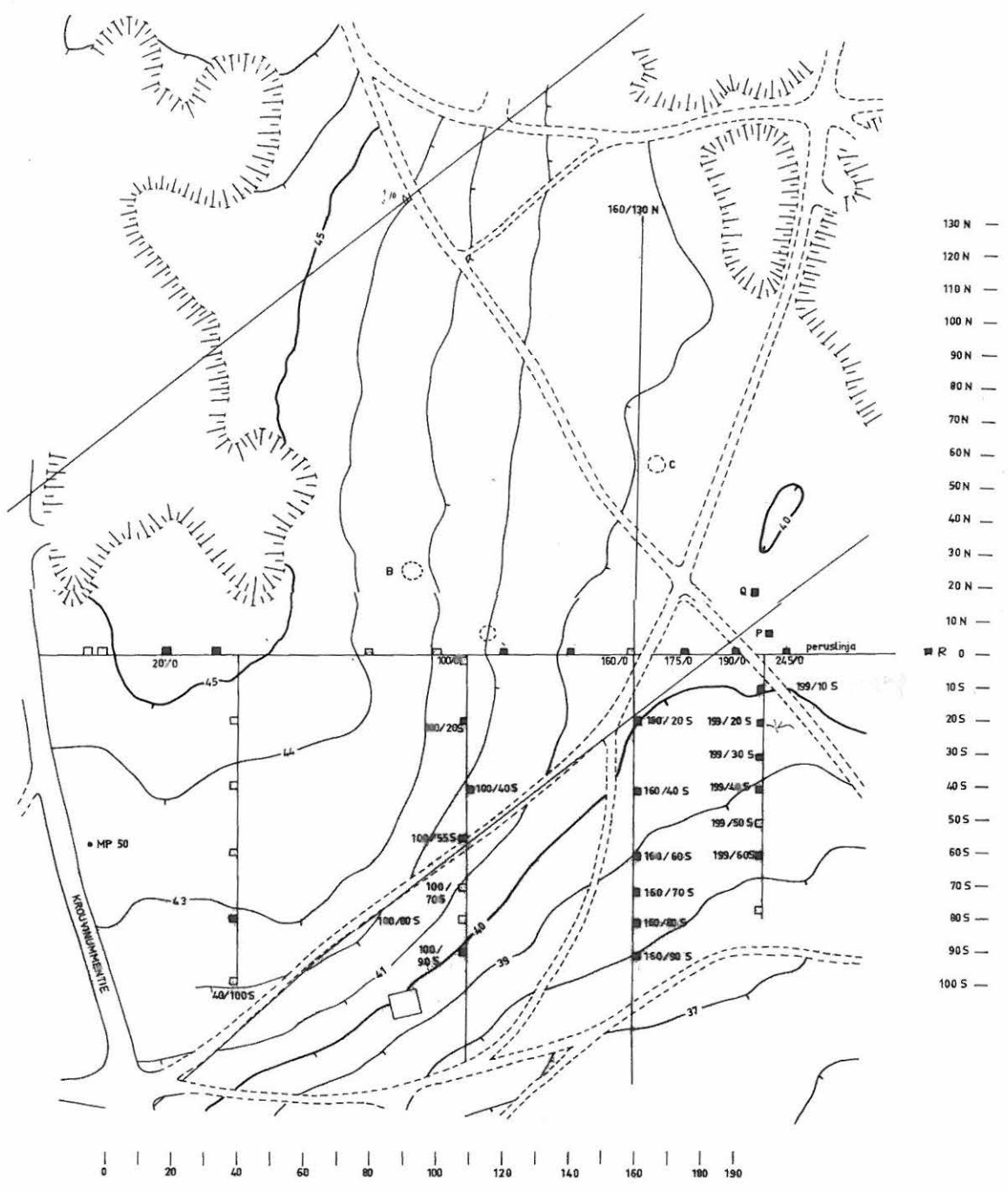
Yleiskartta

1:1000

TVH:n kartan pohjalta

A-O M. KOSKIMIEHEN KOEKUOPAT 1970.

- KOEKUOPPA, LÖYTÖJÄ
- KOEKUOPPA, LÖYDÖTÖN
- SYVENNYS
- TIE
- ||| SORAKUOPPA REUNA

- 130 N —
- 120 N —
- 110 N —
- 100 N —
- 90 N —
- 80 N —
- 70 N —
- 60 N —
- 50 N —
- 40 N —
- 30 N —
- 20 N —
- 10 N —
- R 0 —
- 10 S —
- 20 S —
- 30 S —
- 40 S —
- 50 S —
- 60 S —
- 70 S —
- 80 S —
- 90 S —
- 100 S —

LAITILA NÄSTINRISTI

M. Miettinen 1976

Liesi

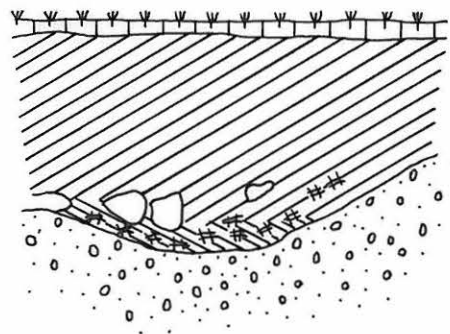
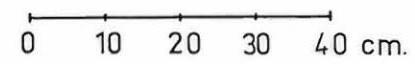
Koekuoppa 160/60 S

Länsiseinä

Piirt. K. Anttila

- turve
- ruskea hiekka / sora
- palanut hiekka / sora
- noki ja hiili
- sora
- kivi

Mk 1:10

LAITILA NÄSTINRISTI

M.Miettinen 1976

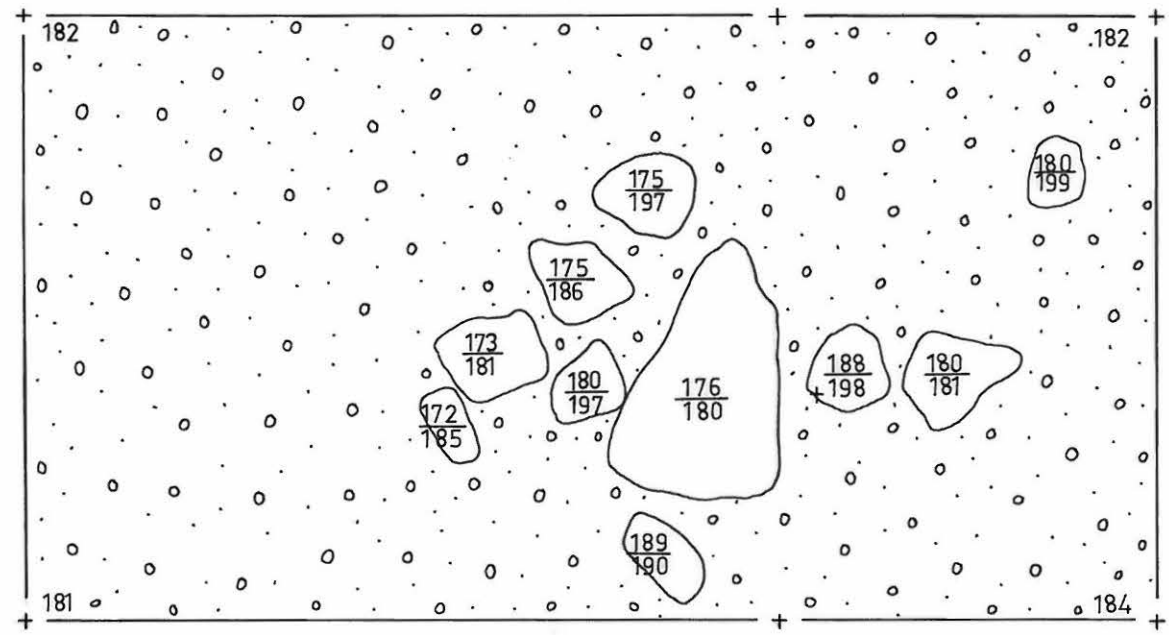
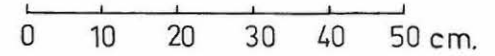
Kiveys kuopasta 199 / 10 S

Kp. 185

Piirt. K. Anttila

Mk. 1:10

LAILLA NAŠTINIKIŠTÄ

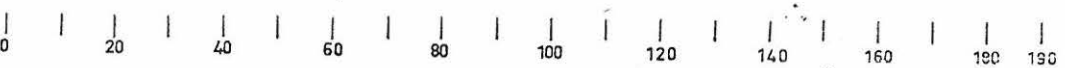
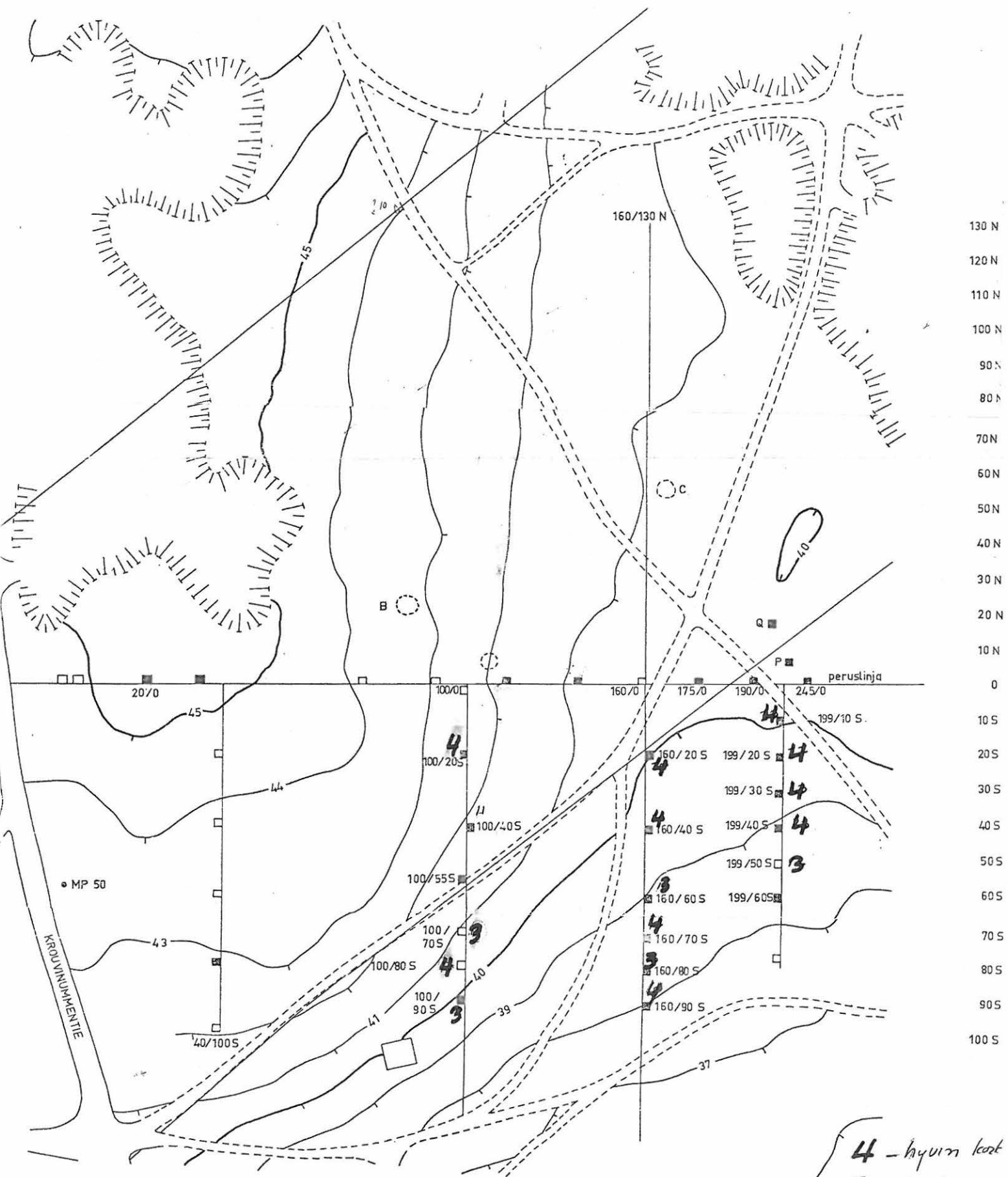
Yleiskartta
1:1000 pieneennös

TVH:n kartan pohjalta

NIEMI
HIETALA
1976

- SYVENNYS
- TIE
- ||| SORAKUOPPA REUNA

19.

4 - hyvin kost
3 - korksa

Laitila, Nästiniemi, Nikula 1976

Raportti fosfaattianalyysin tuloksista

Kaikki fosfaattiarvot ovat melko korkeita joten ne viittaavat esihistorialliseen - todennäköisesti pyyntykulttuurin - asutukseen.

Helsinki 14.1.1978

Milton G. Núñez, FK

LAITILA, NÄSTINRISTIN KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA
NIKULAN PALSTA

Täydennys löytötietoihin

Nikulan palstalla on kivikautista asuinpaikkaa osoittavia löytöjä kerätty ja todettu ensiksi Nästinristin alueella kesällä 1970 suoritettujen tutkimusten yhteydessä. Löytöjä todettiin tällöin palstan hiekkakuoppien reunoilta sekä pintamaakasoista. Syksyllä 1970 suoritettussa koekaiivauksessa löydettiin asuinpaikkaa osoittavia löytöjä lisäksi kohdassa 2 olevalta koekuoppalinjalta. Linjan itäpään kohdalla olevaa painannetta A ei tällöin tutkittu. Painanteen vierellä olevista kuopista tuli löytöinä saviastioiden paloja, liuskerankaan katkelma, hiekkakiviekko, hioimen katkelma sekä kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia ja iskettyjen esineiden paloja.

Samalla kertaa tehtiin painanteeseen B koekuoppa keskelle. Siitä löytyi iskettyjä kvartsi- ja porfyriittiesineitä ja niiden paloja, katkelmia useammasta hiekkakiviekosta sekä kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia. Painanteen pohjalla oli koekuopan ulkopuolelle jatkuva kiveys, jonka vahvuus oli n. 25-30 cm.

(löytönumerot KM 18295:1-71, 18315:1-20, 18296:1-3,
18371:1-10, 20147:1-29, 30-40, 106-115)

Vuonna 1975 suoritettussa koekaiivauksessa tehtiin mm. kuoppa painanteeseen C. Painanteessa todettiin samanlainen kiveys kuin painanteessa B. Lisäksi tuli esiin kovaa ruostepitoista maata, jollaista on tavattu muuallakin tutkituista ja kodanpohjiksi todetuista painanteista. Koekuoppa painanteessa C oli muuten löydötön.

(löytönumerot KM 19665:1-60)

Vuonna 1976 suoritettiin koekaiivaus, joka ulottui osaksi Nikulan palstalle, osaksi sen eteläpuoliselle alueelle. Koekuoppien (ks. karttaa) maasta otettiin näytteet fosfaattianalyysia varten. Tuloksina saadut korkeat ja hyvin korkeat fosfaattipitoisuusarvot osoittavat esihistoriallista asutusta alueella. Tehdyistä koekuopista saadut ja alueella

ennestään olleiden hiikkakuoppien reunoilta kerätyt irtaimet muinais-
esineet, niiden palat sekä esineitä tehtäessä syntyneet jätelastut
l. iskokset osoittavat yhtäpitävästi alueen esihistoriallisen asutuk-
sen olemassaolon.

Helsingissä 20.5.1980

Mirja Miettinen
tutkija, museovirasto

MM/pp